

Lucrarea 2

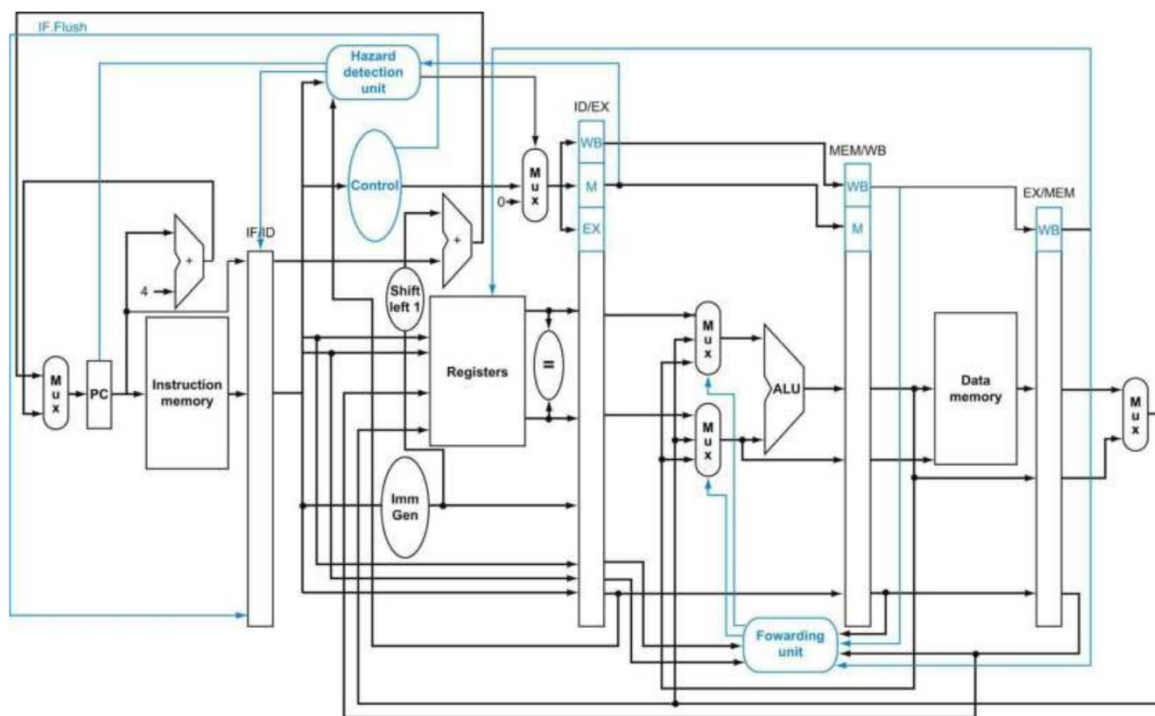

Fig. 1: Pipeline RISC-V

O arhitectură de set de instrucțiuni sau ISA (Instruction Set Architecture) este un model abstract al arhitecturii unui computer, definind lucruri precum modelul de registru și instrucțiunile codului mașinii. O realizare a unui ISA, cum ar fi o unitate centrală de procesare (CPU), se numește implementare. ISA utilizate pe scară largă includ x86 și ARM.

Pronunțat „risk-five”, RISC-V este un ISA bazat pe principiile computerului cu set de instrucțiuni reduse (RISC). Spre deosebire de majoritatea celorlalte modele ISA, acesta este furnizat sub o licență open source care nu necesită taxe pentru utilizare.

Pe baza acestui ISA [2] se pot propune diferite design-uri de procesor, dar toate trebuie să respecte formatul și modul de execuție a instrucțiunilor propuse. Procesorul ce va fi studiat și implementat în cadrul laboratorului va urma principiile expuse în [1] și [2], respectând extensia RV32I (pagina 9 din [2]) ce propune un procesor pe 32 de biți (atât pentru date cât și pentru instrucțiuni) capabil să execute instrucțiuni aritmetico-logice cu numere întregi fără suport hardware pentru virgulă mobilă sau operații de înmulțire/împărțire.

Fig. 1 prezintă schema bloc a unui procesor RISC-V cu 5 etape de pipeline:

1. IF(Instruction Fetch): citirea instrucțiunii curente
2. ID(Instruction Decode): decodarea instrucțiunii și citirea registrilor
3. EX(Execute): executarea instrucțiunii
4. MEM(Memory): operații de citire/scriere cu memoria de date
5. WB(Write Back): scrierea rezultatelor finale înapoi în registre

Lucrarea de fata isi propune implementarea a ceea ce se numește “front-end-ul” unui processor. Acesta se ocupă cu citirea și decodificarea instrucțiunilor ce urmează a fi executate de către processor și este reprezentat în acest design de către primele 2 etape de pipeline: IF+ID.

Pentru a executa o instructiune, primii pasi pe care trebuie sa-i facem, sunt sa citim instructiunea din memorie(mai precis codificarea acesteia), si sa o decodificam pentru a intelege anumite aspecte despre ea: ce tip de instructiune este, ce operatie trebuie executata, ce registri trebuie folositi, etc.

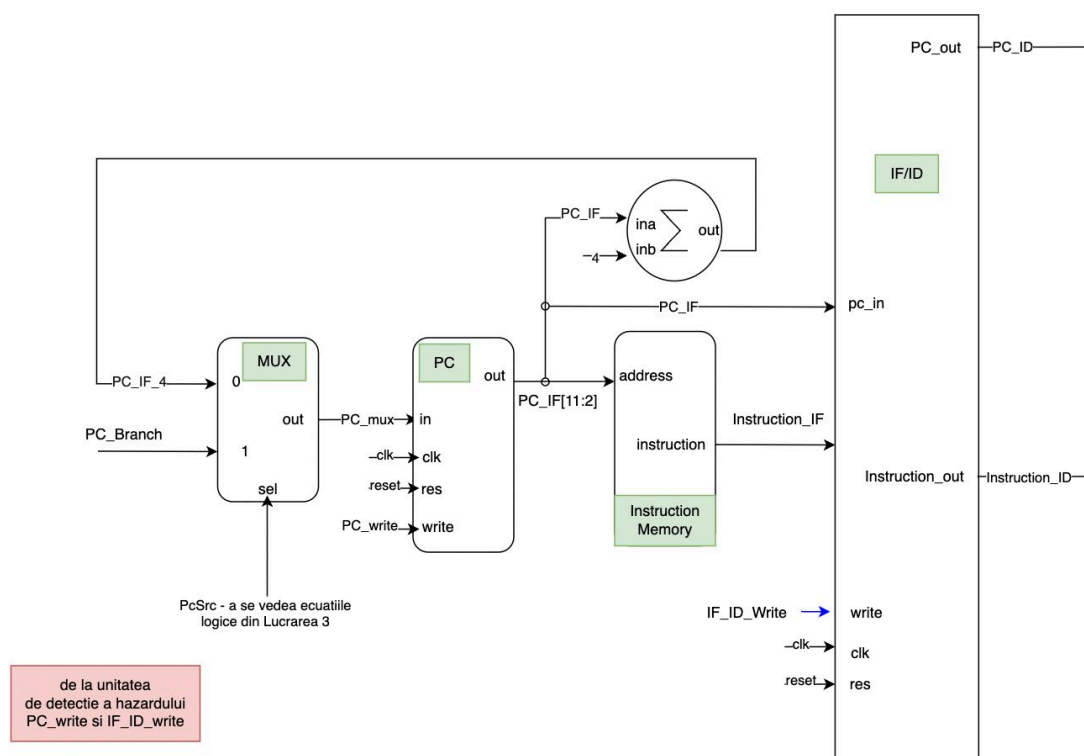

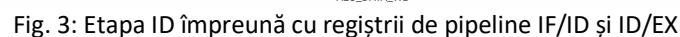
Fig. 2: Etapa IF împreună cu registrul de pipeline IF/ID

Pentru a ne pregati de executia urmatoarei instructiuni, trebuie de asemenea sa incrementam contorul de program(program counter - PC), astfel incat adresa sa de iesire sa reprezinte urmatoarea instructiune din memorie, aflata la o distanta de 4 octeti (32 de biți) de instructiunea curenta(mai multe detalii la Cap 4.3 din [1])

Această adresă este trimisă mai departe la memoria de instrucțiuni de unde este extrasă instrucțiunea corespundentă, instrucțiune ce este trimisă mai departe la etapa ID pentru decodificare printr-un registru de pipeline.

Întru-cât procesorul va fi implementat în două lucrări, etapele IF și ID vor conține în implementarea curentă semnale ce provin din etapele viitoare ce vor fi implementate în lucrarea 3. Din acest punct de vedere, pentru a putea implementa

Spre exemplu, în etapa IF, semnalele IF_ID_Write și PC_Write din Fig. 2 sunt generate de către unitatea de detecție a hazardurilor, unitate ce va fi implementată în Lucrarea 3. Din acest motiv, în implementarea front-end-ului noi vom implementa logica de funcționare pentru aceste semnale, iar pentru a testa front-end-ul, vom simula valorile acestor semnale în testbench. Acest lucru este valabil și pentru semnalele PC_Branch și PcSrc.

Și în cadrul acestei etape vom avea o serie de semnale ce vor trebui simulate din cauza faptului că acestea vor fi implementate proriu-zis în Lucrarea 3: RD_WB, RegWrite WB, și ALU DATA WB.

Cerințe:

1. Sa se implementeze urmatoarele module din IF:

a) Mux:

```
module mux2_1(input [31:0] ina, inb,
              input sel,
              output [31:0] out);
```

- b) PC – un registru de tipul D. Semnalul **clk** și semnalul **res** sunt semnale unice la nivelul pipe-ului.

```
module PC(input clk,res,write,
          input [31:0] in,
          output reg [31:0] out);
```

- c) Memorie Instrucțiuni - cu citire asincronă. În acest caz nu este nevoie de semnal **clk**. (hint: folosiți \$readmemh pt a încărca conținutul memoriei dintr-un fișier; pentru codificările instrucțiunilor și opcode-urile aferente, se va consulta documentul **riscv-spec-v2.2.pdf, paginile 104-107**):

```
module instruction_memory(input [9:0] address,
                          output reg [31:0] instruction);
```

Exemplu de folosire a directivei \$readmemh pentru încărcarea conținutului fișierului *code.mem* în memoria **codeMemory** (codul este folosit în modulul *instruction_memory*):

```
reg [31:0] codeMemory [0:1023];

initial $readmemh("code.mem", codeMemory);
```

De asemenea, în cazul de față cuvântul memoriei noastre este pe 32 de biți (o linie de memorie va cuprinde toți cei 32 de biți ai unei instrucțiuni). Procesorul nostru RISC-V știe că o instrucțiune este formată din 4 octeți, și astfel se așteaptă ca instrucțiunea următoare să se afle la 4 octeți de cea curentă (de aici și adunarea cu 4 a PC-ului).

O problemă ce apare în varianta propusă mai sus a memoriei, este că Verilog va accesa instrucțiunile din memorie la distanță de o linie, una de cealaltă (prima instrucțiune va fi pe prima linie, a doua instrucțiune pe cea de-a doua linie ș.a.m.d.).

Pentru a rezolva această problemă, va trebui să shiftăm adresa noastră PC la dreapta de două ori ($PC \gg 2$) înainte de a extrage ultimii 10 biți pentru adresa instrucțiunii noastre. Motivul este următorul: adresa noastră PC va fi un multiplu de 4, din cauza adunarilor repetate cu 4, astfel pentru a trece de la o secvență de adrese multiple de 4, la o secvență de adrese consecutive, cu distanță 1, vom face o împărțire la 4 (sau o shiftare la dreapta cu 2).

Obs: Cunoașteți o metodă în Verilog pentru a extrage direct cei 10 biți de adresă corecți fără a folosi nici măcar shiftarea?

- d) Sumator:

```
module adder(input [31:0] ina,inb,
             output reg [31:0] out);
```

2. Să se completeze modulul IF care conectează modulele definite la cerința 1 având următoarele intrări și ieșiri:

```
module IF(input clk, reset,
          input PCSrc, PC_write,
          input [31:0] PC_Branch,
          output [31:0] PC_IF, INSTRUCTION_IF);
```

3. Să se implementeze și simuleze separată bancul de registre (Registers) din ID, având următoarele intrări și ieșiri:

```

module registers(input clk,reg_write,
                 input [4:0] read_reg1,read_reg2,write_reg,
                 input [31:0] write_data,
                 output [31:0] read_data1,read_data2);

```

Hint: Bancul de registri pentru procesorul RISC-V contine 32 de registri pe 32 de biti, notati de la x0 la x31 (x0 va fi mereu 0). Bancul reprezinta o memorie multi-port cu 2 porturi de citire pentru citirea celor 2 operanzi si un port de scriere unde va fi scris registrul rezultat.

Semnalul sincron **reg_write** activ pe 1 logic, declanseaza scrierea in bancul de registri la adresa data de **write_reg** a valorii **write_data**.

Citirea este asincrona si se realizeaza imediat cu schimbarea adreselor de citire **read_reg1** respectiv **read_reg2**, valorile citite aflandu-se in **read_data1**, respectiv **read_data2**

Pentru o mai buna simulare, folositi un ciclu for(intr-un bloc initial definit in modulul registers) in care initializati fiecare registru cu numere de la 0 la 31.

4. Sa se implementeze unitatea de generare a datelor imediate cu urmatoarea definitie a modulului:

```

module imm_gen(input [31:0] in,
               output reg [31:0] out);

```

Generarea valorilor imediate se va face pentru urmatoarele instructiuni:

- lw
- addi
- andi
- ori
- xori
- slti
- sltiu
- srli,srai
- slli
- sw
- beq,bne,blt,bge,bltu,bgeu

Hint: urmariti generarea valorii imediate specificata in tabelul de mai jos, in functie de tipul instructiunii: I,S,B,U,J(se va consulta documentul **riscv-spec-v2.2.pdf, pagina 12, Fig 2.4**):

31	30	20	19	12	11	10	5	4	1	0	
— inst[31] —						inst[30:25]	inst[24:21]		inst[20]		I-immediate
— inst[31] —						inst[30:25]	inst[11:8]		inst[7]		S-immediate
— inst[31] —					inst[7]	inst[30:25]	inst[11:8]		0		B-immediate
inst[31]	inst[30:20]		inst[19:12]		— 0 —						U-immediate
— inst[31] —			inst[19:12]		inst[20]	inst[30:25]	inst[24:21]		0		J-immediate

5. Sa se completeze modulul ID care conecteaza modulele definite la cerințele 3 și 4 avand urmatoarele intrari si iesiri:

```
module ID(input clk,
  input [31:0] PC_ID, INSTRUCTION_ID,
  input RegWrite_WB,
  input [31:0] ALU_DATA_WB,
  input [4:0] RD_WB,
  output [31:0] IMM_ID,
  output [31:0] REG_DATA1_ID, REG_DATA2_ID,
  output [2:0] FUNCT3_ID,
  output [6:0] FUNCT7_ID,
  output [6:0] OPCODE_ID,
  output [4:0] RD_ID,
  output [4:0] RS1_ID,
  output [4:0] RS2_ID);
```

6. Sa se implementeze registrul de pipeline ce leaga IF de ID
7. Sa se implementeze si simuleze un modul top care sa uneasca cele 2 module IF si ID cu urmatoarele intrari si iesiri, folosind fisierul *ID.v* dat:

```
module RISC_V_IF_ID(input clk, //semnalul de ceas global
  input reset, //semnalul de reset global

  //semnale provenite din stagii viitoare
  //sunt pre-setate pentru aceasta lucrare
  //vor fi discutate in lucrarile urmatoare
  input IF_ID_write, //semnal de scriere pentru registrul de pipeline IF_ID
  input PCSrc_PC_write, //semnale de control pentru PC
  input [31:0] PC_Branch, //PC-ul calculat in etapa EX pentru instructiunile de salt
  input RegWrite_WB, //semnal de activare a scrierii in bancul de registri
  input [31:0] ALU_DATA_WB, //rezultatul calculat de ALU
  input [4:0] RD_WB, //registrul rezultat in care se face scrierea

  //semnale de iesire din ID
  //vor fi vizualizate pe simulare
  output [31:0] PC_ID, //adresa PC a instructiunii din etapa ID
  output [31:0] INSTRUCTION_ID, //instructiunea curenta in etapa ID
  output [31:0] IMM_ID, //valoarea calculata
  output [31:0] REG_DATA1_ID, //valoarea primului registru sursa citit
  output [31:0] REG_DATA2_ID, //valoarea celui de-al doilea registru sursa citit

  output [2:0] FUNCT3_ID, //funct3 din codificarea instructiunii
  output [6:0] FUNCT7_ID, //funct7 din codificarea instructiunii
  output [6:0] OPCODE_ID, //opcode-ul instructiunii
  output [4:0] RD_ID, //registru destinatie
  output [4:0] RS1_ID, //registru sursa1
  output [4:0] RS2_ID); //registru sursa2
```

8. Codificati instructiunile RISC-V urmatoare conform informatiilor din Fig. 3 (pentru codificarile instructiunilor si opcode-urile aferente, se va consulta documentul *riscv-spec-v2.2.pdf*, **paginile 104-107**):

```
add x2,x1,x0
addi x1,x1,1
and x3,x1,x2
ori x4,x1,1
sw x4,4(x5)
lw x12,8(x0)
beq x18,x0,5c
```

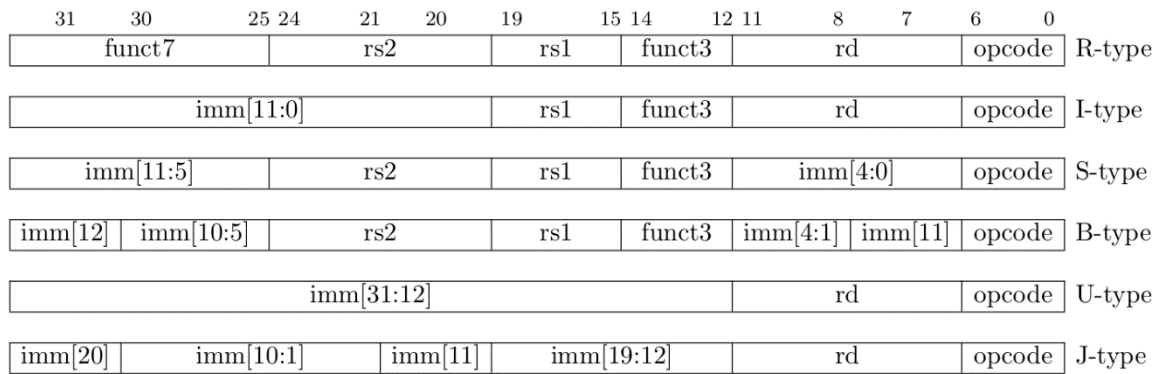

Fig. 3: Formatul instructiunilor aritmetice(R), imediate(I), salt conditionat(B), lucru cu memoria(S), salt neconditionat(J), upper-imediate(U) ale procesorului RISC-V

Pentru a verifica corectitudinea cerintelor, folositi fisierul de test oferit care ar trebui sa aiba urmatoarea simulare:

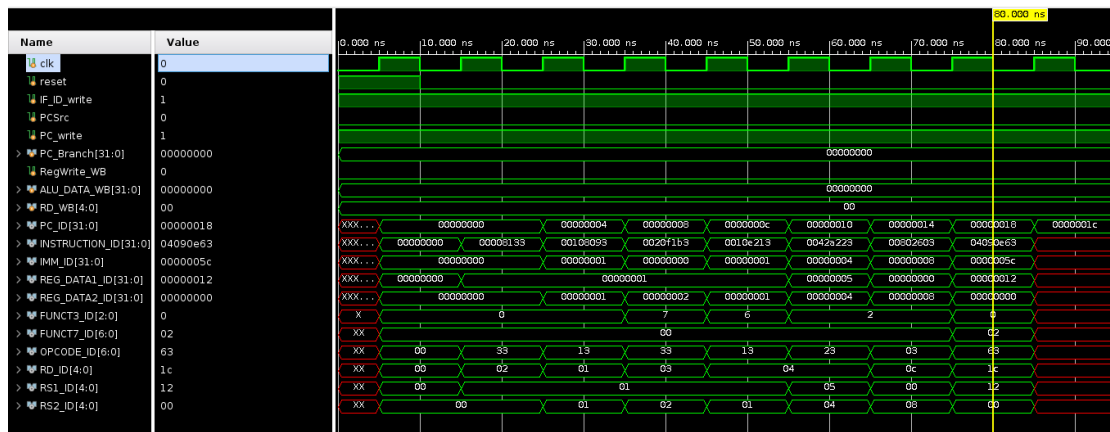

Fig. 4: Formele de unda rezultate in urma simularii intructiunilor specificate la cerinta 8, folosind fisierul de test dat

Bibliografie:

- [1] David A. Patterson, John L. Hennessy, *Computer Organization and Design RISC-V edition*, 2018
- [2] Andrew Waterman¹, Krste Asanović, *The RISC-V Instruction Set Manual Volume I: User-Level ISA*, 2017